

Kjak

Ole Wich

Blindt snobberi

I forbindelse med udstillingen af forslagene til udsmykning ved Fimi der er udstillet i Fimi indtil d. 16. januar, har Kinna Poulsen skrevet: "Meistaraverk gloppið føroyingum av hondum", hvor hun kritiserer valget af Guðrið Poulsens udsmykning.

Under forberedelserne af udstillingen, som jeg har stået for at opstille, henvendte Kinna Poulsen sig for at få fat i Bjørn Nørgårds skulpturforslag med henblik på at publicere det. Denne henvendelse undrede mig, eftersom at det fra begyndelsen blev besluttet, at de indkomne forslag skulle udstilles sammen, så alle interesserede kunne få mulighed for at se det grundlag, som vinderen af konkurrencen var valgt ud fra.

Så gik det op for mig, at Kinna Poulsen allerede for længe siden havde bestemt sig for at Bjørn Nørgårds forslag burde vinde, selvom hun ikke havde set hverken dét eller andre af de indleverede forslag.

Kinnas tricks

Denne uprofessionalisme har vist sig at være gennemgående for Kinnas omtale af denne konkurrence. For eksempel bruger hun snobbet namedroppin i sin omtale af Bjørn Nørgårds kunst, helt uden at argumentere for værkets kvaliteter. Selv dronning Margrethe popper pludselig op.

Ved den slags tricks håber Kinna på, at folk køber hendes svagt underbyggede betragtninger. Derefter kan hun gå videre til sin sædvanlige kæphest, at hævde sig selv, sin påståede faglighed og sin kreds af proslytter udelukkende ved at dukke andre, uanset hvilke kvaliteter hendes udvalgte angrebsmål måtte besidde. Kinna er et selvbestaltet kunstorakel, der bare ved at at sige buh og bæh, forventer folk siger: "Uhh!" og "Næh!"

Dette er ikke en måde at beskrive kunst på. Jeg vil derfor i det følgende

gennemgå Bjørn Nørgårds forslag og kort komme ind på Guðrið Poulsens vinderforslag for at give folk fakta, til at bedømme sagen selv.

Stedet og konkurrencen

En udsmykning i et offentligt rum er et kunstværk, der er permanent placeret i en bestemt kontekst. Denne sammenhæng kan udsmykningen bidrage til ved at forholde sig til de rumlige, de arkitektoniske, de betydningsbærende omstændigheder og materialerne på stedet.

Med hensyn til en permanent udsmykning på et sted, er der groft sagt to måder at forholde sig til opgaven på: Skal udsmykningen fremstå som et dominerende vartegn og være et focuspunkt i byrummet på afstand, eller skal udsmykningen glide ind i omgivelserne og virke når beskueren kommer tæt på?

Bjørn Nørgård: "Livet på et færøsk fjeld"

Bjørn Nørgård har været og er en fantastisk og meget flittig kraft i det danske kunstmiljø siden tresserne. Han er meget eksperimenterende på mange fronter, i mange materialer, i mange kunstformer og han har en fremragende formsans. Han har beskæftiget sig med markante venstreorienterede og kønspolitiske udtryk og vist et stort samfunds- og kunstpolitisk engagement.

Disse eksperimenter i kunstformer og materialer samt udtryk for politiske holdninger har han i vid udstrækning bragt med ind sine udsmykninger.

Beskrivelse af forslaget

Udkastet beskriver værket som opbygget af 18 forskelligfarvede cirkulære granit-skiver i forskellig størrelse, lagt oven på hinanden og linet op efter en lodret linie til et skævt tårn, der spidser til foroven. Rundt om den 14. granitskive er der lagt en skråstillet linseformet

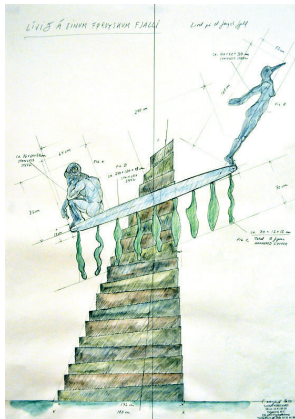
blødt afrundet stålskive med en diameter på 2,40 meter. Ovenpå placeres to menneskelignende figurer, en siddende mand med vædderhoved og en udstrakt kvinde med tjaldurshoved. Under stålskiven hænger 18 menneskelignende halvabstrakte figurer i grøn bronze. Grundformerne er den 3,60 meter høj formet granitsøjle, der gennemborer den blanke stålskive i midten.

Referencer og symbolindhold

Bjørn Nørgård skriver i sin medfølgende tekst til udkastet: "Granitdelen har 18 lag et fra hver ø i Færøerne. Stålplatauet er en af disse skyer der ofte ligger om en fjeldtop. Oven over opholder en mand med vædderhoved og en kvinde med Tjaldurhoved sig. Under plateauet hænger en række skikkelser af delvist menneskelig delvist inderhavs- underverden karakter. Det er som om man oplever Færøerne, som et alment billede på menneskets livsbetingelser."

Der er imidlertid mange andre referencer i skulpturforslaget. Søjlen ligner en færøsk drangur, men også en gigantisk granitfallos, der deflorerer en lys sky. Vædderen er et gammelt heraldisk symbol for Færøerne og et urgammelt symbol på den mandlige liderlighed og avlekræft. Tjaldurshovedet er et nyere symbol for politiske selvstændighedstanker. Manden sidder passivt, eftertænksomt og grubler, mens kvinden er fuld af aktivitet, ser ud til at være på vej til at kaste sig ud i den blå luft. De grønne skikkelser under stålplatauet giver mindelser om havvæsener, men også om de grønblanke refleksioner i havoverflade, som vi ser så tit på Færøerne.

National- og kønssymbolerne i Nørgårds meget virile og mandhaftige allegori over Færøerne fungerer ikke. Det er selvmodsigende, at Nørgårds politisk korrekte

hyldest til kvinden står på toppen af en selvhævdende fallos. Den outdatede symbolik tynger dette værk ned og slår oplevelsen ihjel. Den person, der briefede Bjørn Nørgård om den færøske konkurrence og hjulpet til med oversættelse, burde have orienteret bedre om den aktuelle kulturelle situation på Færøerne.

Vi har nemlig så rigeligt af nationalsymboler til at forpæste vores offentlige udsmykninger. Bjørn Nørgårds anvendelse af nationalsymbolerne vædder- og tjaldurshoved samt en kønssymbolik, der refererer tilbage til betonfeminismen i 70-erne, er netop det, der gør hans værk kikset og kitschet. Dette er at tale ned til den færøske kunstforbruger, der befinder sig i en helt anderledes facetteret kulturel virkelighed.

Et andet forslag

Værket havde fremstået mere enkelt og åbent for fortolkning ved at kun at bestå af stensøjlen, stålskyen og de 18 mystiske havskabninger.

Bjørn Nørgård henviser også i sit forslag til sit flotte værk "Dyderne" ved Thisted Gymnasium, der består af nogle søjleagtige menneskelignende abstrakte figurer i bløde former. Netop denne slags figurer synes at have en forbindelse til det færøske klippelandskab og hav og giver mindelser om forvitrede klippesøjler afrundet af havet evige sliben. Lignende figurer under stålskyen vil fremstå irgrønne, i regnvejrs vandglinsende, og fremhæve havmetaforen i skulpturen.

Jeg har tilladt mig at lave et revideret udkast baseret på det foreliggende forslag. Dette viser min pointe. Jeg har bortretoucheret det overlæssede og outdatede symbolindhold. Tilbage står

et bedre udkast, der giver plads til kunstbetragterens egne fortolkninger.

Guðrið Poulsen: "Himmalspegilin"

Vinderforslaget er en cementfliseflade tilført keramik i farver og spredte lyskilder, samlet i en cirkelform på næsten 8 meter. En keramikbænk, der er inspireret af de enkle møbler, der findes i Fimi, bryder fladen med en enkel s-form. Yderligere beskrivelse af Guðrið Poulsens forslag kan findes på udstillingen i Fimi.

Guðrið Poulsen arbejder ikke med det monumentale oprejste vartegn i rummet, men med oplevelser af grundfladen formuleret i kropsnær taktilitet og omhyggelige håndbearbejdede materialer.

Guðrið Poulsen satser ikke på at dominere området, men tilføje de folk, der passerer hen over cirkelfeltet, en forhøjet opmærksom samt berige disse beskueere med en ornamental fortælling i keramik på grundfladen. Dette står i klar kontrast til Bjørn Nørgård struttende maskuline vartegn. Uden at forsøge at overfortolke hendes forslag mener jeg, at hendes værk har et klart integreret feminint udtryk.

Don't say it - do it!

Dette fører frem til lille krølle på de kønspolitiske emner, der er mere eller mindre tydeligt er bearbejdet i begge disse to forslag: Mens Bjørn Nørgård taler om det kønspolitiske i et tungt symbolsprog, så viser Guðrið Poulsen det kønsspecifikke i sin materialeindføling, integritet og nærvær. Dette er en del af hendes stil og gælder i alle de ting hun skaber. Det viser hun også i disse dage på sin fine lille udstilling "Silkileiðin" på KT-deildin på Fróðskapasetur Føroya.

Kinnas frie fald

Når Kinna kalder forslaget fra Bjørn Nørgård et mesterværk, så er det et udtryk for blindt snobberi. Jeg kan godt forstå, at Kinna får våde drømme af Bjørn Nørgårds strunke monument, der kan give hendes trang til namedropping en kraftig udløsning, men hun taler i sin omtale af udsmykningen ned til folk.

Kinna Poulsen er også nedladende, når hun betegner Guðrið Poulsens arbejde ved Fimi for dekorativt og hyggeligt. Hun ikke selv i stand til at udvise bare en brøkdel af den professionelle integritet i sit eget virke, som Guðrið Poulsen altid er stand til at mestre i sin kunst.

Kinna Poulsen anmelder har nu i meget lang tid været forpestet af snæversyn og fordomme. Dette har trykket hendes tekster ned på et så lavt niveau, at hun i praksis har skrevet sig selv ud af enhver professionel objektivitet som kunstanmelder. Hun har gjort sig selv en bjørnetjeneste og savet grenen over hun sad på. Jeg tvivler på, at hun egentlig selv ved, at hun længe har befundet sig i frit fald fra de akademiske standarder, hun ellers påstår at besidde.

Det er synd, for Kinna Poulsen har faktisk evner og viden til at skrive gode anmeldelser, hvis hun ellers kunne beslutte sig til holde op med at agere lydig hånddukke for diverse magtkampe i den færøske kunstverden.

Kilder:

"Aftur um standmyndina – 14 upp-skot til listarverk framman fyri Fimi". Udstilling i Fimi i Gundadali. Kinna Poulsen: "Meistaraverk gloppið føroyingum av hondum" - www.listinblog.blogspot.com www.bjoernnoergaard.dk På www.kjak.org under "Mál, mentan og søga" ligger der yderligere materiale for folk, der vil vide mere.